

Pirkanmaan hyvinvointialue
PL 272, 33101 Tampere
nuorisovaltuusto@pirha.fi
pirha.fi

Lausunto
9.11.2023

Pirkanmaan hyvinvointialueen nuorisovaltuuston lausunto hyvinvointialueen alueellisesta neuvolasuunnitelmasta

Johdanto sekä yleiset kommentit

Pirkanmaan hyvinvointialueen nuorisovaltuusto on kokouksessaan 9.11.2023 käsitellyt hyvinvointialueen alueellista hyvinvointikertomusta ja -suunnitelmaa vuosille 2023–2026 sekä muita siihen liittyviä asiakirjoja. Keskityimme tässä lausunnossa hyvinvointialueen alueelliseen neuvolasuunnitelmaan ja lausumme siitä seuraavaa:

Pirkanmaan alueellinen nuorisovaltuusto katsoo, että Pirkanmaan hyvinvointialueen Neuvolasuunnitelma on hyvin muodostettu ja kattava. Suunnitelmaan on sisällytetty hyvin mahdollisten psyykkisten vaivojen sekä häiriöiden tunnistaminen ja niistä huolehtiminen. Kehitystä tukevat palvelut sekä ulkopuoliset palvelut ovat kattavat ja erikoistuvat laajasti eri ongelmiin ja tarpeisiin. Neuvoloiden saavutettavuus on erinomainen ja sähköiset sekä muut etäpalvelut ovat laajoja. Myös lähipalvelut vaikuttavat laajoilta sekä matlakynnyksisiltä, ja niihin on sisällytetty lapselle sekä vanhemmalle tärkeitä palveluita.

Yksityiskohtaiset perustelut

On erinomaista, että neuvolapalveluita tarjotaan vielä mahdollisen keskenmenon jälkeen. Erityisiä positiivisia nostoja neuvolan sekä yhteistyöpalveluiden toiminnasta ovat suun terveydenhuolto, nepsy-tukitiimit sekä lastenlääkäriyö. Suunnitelman mahdollisia ongelmakohtia ovat osastohoitajien vähäinen määrä, lisääntyneet lisäkäynnit ja kehitystä tukevien palveluiden sekä perusterveydenhuollon lastenlääkärien puute osassa kunnista.

Neuropsykiatristen henkilöiden palvelut

Suunnitelmaan sisällytetyt psyykkinen terveys sekä nepsy-vaivat ovat tärkeä huomio ja mahdollinen painopiste hyvinvointialueelle. On merkittävää, että vanhemman tai lapsen mahdollinen psyykkinen vaiva huomataan mahdollisimman pian, jotta hoito voidaan aloittaa ajoissa. Huomaamatta jäänyt psyykkinen

häiriö lapsiperheessä voi aiheuttaa vakavia ongelmia sekä lapsen huollon laiminlyöntiä. Myös suunnitelmassa esiin nostettu päihdetyö on tärkeä osa sekä neuvola- että mielenterveyspalveluita. Usein päihdetyössä on tärkeää huomioida myös mahdolliset perustana olevat mielenterveydelliset häiriöt, minkä takia neuvola-päihdetyö-mielenterveyspalvelu kanavaan on tärkeää panostaa. Myös lapsen mahdolliset nepsy-vaivat on tärkeää pyrkiä selvittämään ajoissa syntymän jälkeen. Diagnoisimatta jätetyt nepsy-vaivat voivat aiheuttaa lapselle sekä perheelle hämmennystä sekä huolta. Diagnoisimatonta nepsy-vaivaa on myös hankala hoitaa, mikä voi johtaa ongelmiin koulussa ja sosiaalisessa elämässä sekä kohonneeseen riskiin sairastua mielenterveydenhäiriöihin.

Neuvolapalvelut

Neuvoloiden lapsen kehitystä tukevat palvelut ovat laajoja ja niihin on sisällytetty tärkeitä toimijoita kuten ravitsemusterapia, lastensuojelu, neuvolapsykologi sekä perhetyö. Kehitystä tukevissa palveluissa on kuitenkin huolestuttavia alueellisia eroja. Sekä peruspalveluita tukeva lastenlääkäri- ja neuvolapsykologityöt ovat puutteellisia osassa kunnista. Lisäksi esimerkiksi Tays kehitystä tukevien palveluiden ulkopuolisena toimijana on helposti saavutettavissa vain Tampereen kaupungin asukkaille. Samankaltaisia palveluita on tärkeää tarjota myös muille kunnille. Myös Päiväperho on helposti saavutettava vain Tampereen asukkaille. Hyvinvointialueen on tärkeää panostaa tasa-arvoisiin mahdollisuuksiin sekä palveluihin eri kunnissa.

Monipuolinen palvelutuotanto

Suurin osa palveluista, edellä mainittuja lukuun ottamatta, on helposti saavutettavissa kaikille Pirkanmaan lapsiperheille ja mahdollisuus etä- sekä digitaaliseen kanssakäymiseen lisää saavutettavuutta vielä entisestään. Digitaaliset kanavat ovat tärkeä kommunikaation väylä, johon hyvinvointialueen on tärkeää keskittyä unohtamatta fyysistä kanssakäymistä. Digitaalisista kanavista on tärkeää tehdä helppokäyttöisiä kaikille käyttäjille teknologian osaamisesta riippumatta.

Sekä fyysiset että digitaaliset kanavat on tärkeää pitää maksuttomina ja matalan kynnyksen palveluina, joihin perheiden on helppo hakeutua avun tarpeessa. Myös palveluiden laajuus ja yhteistyö ulkoisten tahojen kanssa on tärkeää säilyttää. Esimerkiksi suun terveydenhuolto sekä lastenlääkärit ovat arvokas lisä neuvolapalveluihin. Palveluiden on tärkeää keskittyä asiakaskokemukseen sekä asiakkaan kuunteluun ja huomioimiseen. Lisäksi avoin kommunikaatio palveluiden välillä on välttämätöntä.

Kuten suunnitelma hyvin sanoo, ”Perhettä ei ohjata luukulta toiselle.” Myös suunnitelmassa esitetty neuvolapalveluiden tarjoaminen mahdollisen keskenmenon jälkeen on erittäin tärkeää äidin henkisen- ja fyysisen terveyden takaamiseksi.

Haasteet ja ongelmakohtat

Lisäksi mahdolliseksi ongelmakohtaksi saattaa muodostua osastohoitajien vähäinen määrä. Vain kaksi terveydenhoitajien lähiesihenkilöä/osastonhoitajaa eteläisellä sekä läntisellä lähijohtamisalueella sekä neljä pohjoisella lähijohtamisalueella ei takaa laajaa sekä perinpohjaista hoitoa jokaiselle asiakkaalle ja perheelle. Vastuuta on tärkeä jakaa useammalle korkeamman tason vastuuhenkilölle.

Suunnitelmassa nousi esiin myös lisääntynyt lisäkäyntien tarve lasten- sekä äitiysneuvolassa. On sekä tärkeää varmistaa että hyvinvointialue voi vastata tarpeen kasvamiseen tarvittavin resurssein, että pyrkiä selvittämään, mistä lisääntynyt tarve Pirkanmaalla johtuu. Esimerkiksi yleistiedon lisääminen perheitä mietityttävistä asioista olisi hyvä lisättävä painopiste suunnitelmaan. Mahdollinen tiedonpuute, hämmennys tai pelko saattaa johtaa yhä useampiin lisäkäynteihin.

Lausunto on käsitelty ja hyväksytty nuorisovaltuuston kokouksessa 9.11.2023.

Nuorisovaltuuston puolesta,

Eetu Hukkanen

Pirkanmaan hyvinvointialueen nuorisovaltuuston puheenjohtaja

Sara Järvinen

Pirkanmaan hyvinvointialueen nuorisovaltuuston jäsen